

Ĉirkaŭ *Pola Radio* **(kursmaterialo por progresantoj)**

1. JERZY UŚPIEŃSKI – LA RADIO KONTRAŬ LA MALBENO DE BABELTURO

Ĉu vi estis iam en Babeltur-lando ? Certe, jes, eĉ multfoje, sed vi eble ne konsciis tion. Ĉiufoje, kiam vi manipulas radioricevilon, vi «vizitas» ĉi tiun imagitan landon. Manipulante radion, ni plej facile kaj okulfrape spertas, kio estas la lingvodiverseco, la lingvobaroj. Homoj penas eviti ilin, ĉirkaŭiri. En la radio vi plej ofte povas trovi plurajn programojn en via gepatra lingvo. Sed ili estas plejparte speciale preparitaj por samlingvanoj, por ilin influi, iam eĉ – manipuli. Kaj via elektoebleco estas limigita.

Kaj nun mi proponas, ke vi faru imago-ludon: sidante ĉe radioricevilo kaj turnante la agordilon, imagu, ke ĉiuj nekompreneblaj voĉoj aŭdataj subite ekparolus unu saman lingvon kompreneblan al vi kaj al ĉiuj. Kaj vi pripensu dum kelka tempo, kiaj estus la rezultoj de tia «lingva revolucio», nur en la radiofonio. Kaj en televido, gazetaro, aliaj homaj rilatoj ?!...

Nu, ĝuste tian situacion celas esperantistoj. Ni kredas, ke ĝi povas realiĝi en iu pli-malpli fora estonteco. Tamen multaj esperantistoj ne sufiĉe konscias, ke la procezo celanta enkondukon de unusola internacia lingvo, almenaŭ en la radio, jam realiĝis. Temas, kompreneble, pri la uzado de Esperanto en radiofonio. Jam nun, almenaŭ dum iuj semajno-tagoj, kiam Esperanto sonas multfoje, tio estas sentebla. Ni povas *praktike sperti en la realo* la valorajn rezultojn de unulingveco en la radio. Ankaŭ la ĉiutagaj Esperanto-elsendoj de Varsovio kaj Pekino ebligas plurajn konkludojn.

Pri tio, kion donas la Esperanto-elsendoj, atestas leteroj de aŭskultantoj. Mankas nun loko por citi ilin. Mi do provos listigi kelkajn gravajn konkludojn, kiuj sekvas el leteroj kaj aliaj observoj :

a) Esperanto en la radio ebligas ĉiutagan kontakton kun la lingvo. Tre gravas, ke ĉi tie estas uzata la parola lingvo-formo, varia, diversstema, diversnivela.

b) Esperanto en la radio estas praktika demonstro de la lingvoegaleco. La programoj estas preparataj por kaj aŭskultataj de vasta internacia publiko, de homoj el diversaj sociaj medioj.

c) Regula aŭskultado de Esperanto-elsendoj vastigas kaj profundigas la kulturan-edukan nivelon pro vastigo de la konoj kaj emocia travivado de la kulturtemaj programeroj: literaturaj, muzikaj, raportaj ktp.

ĉ) Regula aŭskultado de Esperanto-elsendoj el unu lando permesas ekkoni ĝin pli bone. Tio iam instigas al plia profundigado de la konoj, kiujn oni eĉ aplikas en sia faka aŭ publika agado.

d) Nur la elsendoj en la internacia lingvo ebligas specifan kontakton kun la vasta internacia medio. Nuntempe kun homoj el la tuta mondo, kiuj rekte aŭ malrekte (per siaj korespondaĵoj) partoprenas en la elsendoj. Tio vekas la sentojn de aŭtenta internaciismo, pac-amo, amikeco. Certe tial en Pola Radio la plej popularaj estas la «Koncertoj kun bondeziroj», en kiuj la aŭskultantoj bondeziras unuj al la aliaj, aŭ «Radio-Forumoj» (leteroj de aŭskultantoj kun ilia komentado).

e) Esperanto-elsendoj plifortigas la senton de ligiteco kun la vasta familio de samideanoj, do – kun la Esperanto-movado en ties diversaj formoj. La aŭskultantoj plej regule ricevas la plej aktualajn informojn el Esperantujo. Tio faras pli videbla la funkciadon de la movado kaj sekve faciligas kunagadon. Verŝajne tial esperantistaj aŭskultantoj apartenas al la plej aktivaj. Ili peradas informojn, surbendigas elsendojn, aŭdigas ilin en la kluboj, kursoj, sendas al amikoj ktp.

f) Fine (sed ne lastsignife) mi volas emfazi, ke la aŭskultado de Esperanto-elsendoj simple *donas plezuron*. Pruvas tion la amikeco-sento, kiu ŝvebas sur «niaj» radio-ondo.

Resumante – la aŭskultado de Esperanto-elsendoj estas la plej facila kaj ... malmultekosta utiligado kaj ĝuado de Esperanto kaj Esperantujo. Kiu ankoraŭ ne spertis tion, tiu provu. Ankoraŭ hodiaŭ !

(el *Vojaĝo en Esperanto-lando*, lec. 10, Boris Kolker, dua eldono, UEA)

Pri la aŭtoro

Jerzy Uśpieński /jéĵe uŝpjenjski/. Plurjara redaktoro de la Esperanta redakcio de Pola Radio.

Demandoj pri la teksto

1. Kio estas Babel(o) ? En kiu lando ĝi situas ?
2. Rakontu la biblian miton pri Babelturo, kiel vi ĝin memoras. (*La fidindecon de viaj memoraĵoj vi povos kontroli en la posta ekzerco.*)
3. Referencante al PIV, klarigu la du uzojn de la vorto *manipuli* en ĉi tiu teksto (manipuli radioricevilon, manipuli homojn).
4. Pravigu la uzon de lig-vokalo en jenaj kunmetaĵoj : lingvodiverseco, elektoebleco, lingvoegaleco, radioricevilo. Ĉu eblus ĝin ellasi ?
5. Kritike prikomentu jenajn asertojn de la aŭtoro :
  - [Imagu, ke ĉiuj voĉoj subite ekparolus unu saman lingvon,] *ĝuste tian situacion celas esperantistoj.*
  - *La procezo, celanta ekondukon de unusola internacia lingvo, almenaŭ en la radio, jam realiĝis.*
  - *Esperanto en la radio estas praktika demonstro de la lingvoegaleco.*
  - *Aŭskultado de Esperanto-elsendoj estas la plej facila kaj la plej malmultekosta utiligado kaj ĝuado de Esperanto kaj Esperantujo.*
6. Analizu la hezitojn de la aŭtoro rilate la uzon de artikolo en esprimoj de la tipo : « la radio », « radiofonio », « televido »...
7. Listigu avantaĝojn, kiujn donas regula aŭskultado de Esperantaj radioelsendoj.
8. Kion celas la aŭtoro dirante, ke « *programoj en [fremdaj] lingvoj estas plejparte speciale preparitaj por influi, iam eĉ manipuli [la aŭskultantojn]* » ? Ĉu la samon eblas diri ankaŭ pri la programoj de Pola Radio ?
9. Kiuj estas laŭ la aŭtoro la plej popularaj programeroj de Esperanto-elsendoj de Pola Radio ? Ĉu ili plu ekzistas en la nuna kadra programo de Pola Radio ?

Demandoj ĉirkaŭ la teksto

1. Ĉu vi jam aŭskultis radioelsendon en Esperanto ? Rakontu.
2. Kiuj radiostacioj elsendas en Esperanto ? Kiuj iam elsendis, sed ne plu ?
3. Per kiuj rimedoj nun eblas aŭskulti la elsendojn de Pola Radio ?
4. Citu la nomon de du ĉefredaktoroj de Pola Radio.
5. De kie venas la subvencioj de Pola Radio ?
6. Kio estas la plej grava funkcio de Pola Radio laŭ la vidpunkto de ĝia subvencianto ?
7. Kian rolon ludas Pola Radio rilate al la Universalaj Kongresoj ?
8. Verku por Pola Radio leteron aŭ bildkarton por raporti pri la kurso, en kiu vi nun partoprenas. Sendu ĝin kaj atendu aŭdigon de via informo.

Daŭrigota. Serĉu la sekvan parton !

La respondojn al la demandoj, ellaboritajn de la aŭtoro mem, **petu ĉe** redaktanto@edukado.net